

นิพนธ์ต้นฉบับ

คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารมีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศ ของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ศุภลักษณ์ คุ้มวงศ์⁽¹⁾, สุวิทย์ อุดมพาณิชย์⁽²⁾

วันที่ได้รับต้นฉบับ: 2 เมษายน 2562

วันที่ตอบรับการตีพิมพ์: 5 สิงหาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารมีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรสาธารณสุขที่รับผิดชอบงานด้านการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 248 คน สุ่มตัวอย่างสุ่มแบบมีระบบ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 146 คน และการสนทนากลุ่มจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มซึ่งแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพบว่า ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 และหาความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาชได้เท่ากับ 0.98 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 19 มีนาคม 2561 ถึงวันที่ 20 เมษายน 2561 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการหาค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด สถิติเชิงอนุมานหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่าระดับปัจจัยทางการบริหารและการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.92 คะแนน (S.D.=0.50) และ ค่าเฉลี่ย 3.99 คะแนน (S.D.=0.46) ตามลำดับ ภาพรวมของปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.825$, $p\text{-value}<0.001$) ตัวแปรปัจจัยการบริหารด้านเวลาและเทคโนโลยีสามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 75.9 ($R^2=0.756$, $p\text{-value}<0.001$) ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร ร้อยละ 52.05

คำสำคัญ: คุณลักษณะส่วนบุคคล, ปัจจัยทางการบริหาร, การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุข

(1) ผู้รับผิดชอบบทความ นักศึกษาหลักสูตร
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข
คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
(โทรศัพท์: 087-5457725,
e-mail: Baifemkw03@gmail.com)

(2) สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข การส่งเสริม
สุขภาพ โภชนาการ คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Original Article

Individual Features and Administrative Factors Affecting the Performance of Information Management of Health personal at Sub-District Health Promoting Hospitals in Khon Kaen Province

Supaluk Kumwong⁽¹⁾, Suwit Udompanich⁽²⁾

Received Date: April 2, 2019

Accepted Date: August 5, 2019

Abstract

This cross-sectional descriptive research aimed to study the individual features and administrative factors affecting the performance of information management of health personal at sub-district health promoting hospitals in Khon Kaen province. The study population was the health personnel responsible for the information at sub-district health promoting hospitals in Khon Kaen province. Of the total 248 personnel, 146 were randomly selected by systematic random sampling and 12 key informants were recruited for focus group for qualitative data gathering. The questionnaire was examined and verified by the three experts for content validity and Item Objective Congruence of all item more than 0.50. For testing reliability, in a pilot study was conducted and Cronbach's Alpha Coefficient was at 0.98. Data collection was carried out from March 19th to April 20th, 2018. Data distribution was performed by descriptive statistics and presented as percentage, mean, standard deviation, median, minimum, maximum. Inferential statistics, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Linear Regression, were also utilized. The level of statistical significant was set at 0.05.

The results showed that administrative factors, the Performance of information management of health personal at sub-district health promoting hospitals in Khon Kaen province. of 3.92 (S.D.=0.50), 3.99 (S.D.=0.46) and respectively. The administrative factors variables had moderate positive relationship with ($r=0.825$, $p\text{-value}<0.001$). Two administrative factors variables; time and technology could predict the Performance of information management of health personal at sub-district health promoting hospitals in Khon Kaen province at 75.9 percent ($R^2=0.756$, $p\text{-value}<0.001$). The most finding problem and obstacles were 52.05 percent of the personnel administrative factors.

Keywords: *Individual Features, Administrative Factors, Performance of Information Management*

(1) **Corresponding author** Master of Public Health Student in Public Health Administration, Faculty of Public Health, Khon Kaen University
(Tel: 087-5457725,
e-mail: Baifernkw03@gmail.com)

(2) Department of Public Health Administration Health Promotion Nutrition, Faculty of Public Health, Khon Kaen University

บทนำ

ระบบข้อมูลข่าวสารและระบบสารสนเทศมีความสำคัญอย่างมากในหน่วยงานสาธารณสุข เพราะจะช่วยให้การพัฒนางานด้านการให้บริการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และความรวดเร็วในการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การบริหารงาน ควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนตัดสินใจในเชิงนโยบาย เพื่อการพัฒนาสาธารณสุขให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงสาธารณสุข, 2555) โดยยึดหลักประชาชนมีสุขภาพดี ร่วมสร้างระบบสุขภาพพอเพียงเป็นธรรม นำสู่สังคมสุขภาวะที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งจะพัฒนาและผนวกรวมระบบข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ ระบบบริการด้านสุขภาพของประเทศ ทำให้เป็นระบบเดียวกันโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเพิ่มคุณภาพของงาน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการทำงานพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพระดับชาติ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2560) การจัดเก็บและส่งออกข้อมูลจะดำเนินการในรูปแบบโครงสร้าง 43 แฟ้มได้ดำเนินการเต็มรูปแบบในปีงบประมาณ 2558 โดยส่งผ่านคลังข้อมูลระดับจังหวัด (Health Data Center: HDC) และส่งต่อมายัง Health Data Center ระดับกระทรวงเพื่อจัดทำมาตรฐานรายงาน (Standard Reports) ที่กำหนดตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

ในการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากในการปฏิบัติงานให้ได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Schermerhorn, Hunt, & Osborn, 2003)

นอกจากคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการปฏิบัติงานแล้ว การปฏิบัติงานของบุคคลจะสำเร็จได้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการบริหาร ในการปฏิบัติงานเพราะถึงแม้ว่าบุคคลที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลตรงกับลักษณะของการปฏิบัติงานหากไม่ได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอจากหน่วยงานหรือผู้บริหารก็อาจจะไม่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานที่ดีได้ ได้แก่ กำลังคน (Man) งบประมาณ (Money) ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์

(Materials) ด้านเวลา (Time) และด้านเทคโนโลยี (Technology) (ประจักษ์ บัวผัน, 2558)

การดำเนินงานระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ได้พัฒนาระบบข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพโดยพัฒนาหน่วยประมวลผลข้อมูลกลาง (Health Data Center: HDC) ระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง โดยใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อจัดเก็บและส่งออกข้อมูลไปยังหน่วยประมวลผลกลางด้านสุขภาพ (Health Data Center: HDC) ซึ่งมีข้อมูลบางส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ มีปัญหาการเชื่อมโยง การบันทึกข้อมูลยังไม่ถูกต้อง และผลจากการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล ปีงบประมาณ 2560 พบว่า ยังมีการบันทึกข้อมูลไม่ถูกต้องตามโครงสร้าง 21 แฟ้มข้อมูลและจากผลการตรวจสอบการส่งออก 43 แฟ้ม ที่ส่งไปยังหน่วยประมวลผลกลางด้านสุขภาพ (Health Data Center: HDC) มีข้อมูลที่ผิดพลาด (Error) ยังไม่มีการแก้ไขข้อมูลที่พบในแฟ้มตรวจสอบพบปัญหาในการบันทึกแฟ้มบุคคล (Person) มีความซ้ำซ้อนกันระหว่างศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาลกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การบันทึกเหตุการณ์ไม่สัมพันธ์กับการวินิจฉัยโรค และก่อนดำเนินการนำเข้าข้อมูลสู่หน่วยประมวลผลข้อมูลกลางด้านสุขภาพ (Health Data Center: HDC) ไม่ตรวจสอบชุดของข้อมูลก่อน จึงส่งผลให้ข้อมูลที่ส่งมาบางส่วน ขาดความเชื่อมโยงจึงได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนถูกต้อง (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น, 2560) เนื่องจากการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศยังมีข้อมูลที่ซ้ำซ้อน ข้อมูลบางส่วนยังไม่ถูกต้องครบถ้วน จากปัญหาและความสำคัญของข้อมูลด้านสุขภาพ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษานี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนากระบวนการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศ ให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้มีการบันทึกข้อมูลที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ และการวางแผนพัฒนาสุขภาพของประชาชน ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

2. คุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับปัจจัยการบริหารและระดับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอ ในการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุข ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารมีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

- **รูปแบบการวิจัย**

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามระยะเวลาในการศึกษาระหว่าง วันที่ 19 มีนาคม 2561 ถึงวันที่ 20 เมษายน 2561

- **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

- ประชากร**

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ บุคลากรสาธารณสุขที่รับผิดชอบงานด้านข้อมูลสารสนเทศของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 248 คน

- กลุ่มตัวอย่าง**

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรสาธารณสุขที่รับผิดชอบงานด้านข้อมูลสารสนเทศของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ที่ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทดสอบสมมติฐานของ Cohen กรณีใช้สถิติ Multiple Linear regression; บนพื้นฐานการทดสอบสมมติฐานและการประมาณค่า ดังนี้ (Cohen, 1988)

$$\text{สูตร } N = \frac{\lambda(1 - R_{Y.A,B}^2)}{R_{Y.A,B}^2 - R_{Y.A}^2} + w \dots\dots\dots (1)$$

$$\text{เมื่อ } \lambda = \lambda_L - \frac{1/v_L - 1/v}{1/v_L - 1/v_U} (\lambda_L - \lambda_U) \dots\dots\dots (2)$$

เมื่อกำหนดให้

$R_{Y.A,B}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Full Model ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยของตัวแปรที่จะศึกษา ได้จากการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของผู้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดมหาสารคาม (สมหมาย คำพิชิต & วิทนต์ จันทร์โพธิ์ศรี, 2555) ซึ่งเป็นงานที่คล้ายคลึงกันในการศึกษาค้นคว้า ได้ค่า $R_{Y.A,B}^2 = 0.608$

$R_{Y.A}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Reduce model ($R_{Y.A,B}^2 - R_{Y.B}^2$) ซึ่งได้ค่า $R_{Y.A}^2 = 0.608 - 0.021 = 0.587$

$R_{Y.B}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่เปลี่ยนแปลง (R^2 Change) เมื่อไม่มีตัวแปรที่ต้องการทดสอบ $R_{Y.B}^2 = 0.021$

λ คือ ค่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนตัวแปรอิสระและอำนาจการทดสอบ

w คือ จำนวนตัวแปรอิสระนอกเหนือจากตัวแปรที่ต้องการทดสอบ (เซต A) เท่ากับ 0

u คือ จำนวนตัวแปรอิสระที่ต้องการทดสอบ (เซต B) เท่ากับ 1 ตัวแปร

v คือ ค่าที่ได้จาก $v = N - u - w - 1$

$$n = \frac{7.8(1 - 0.608)}{(0.608 - 0.587)} + 0$$

$$n = 145.6 = 146$$

จึงได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 146 ตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling)

- **กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion)**

ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกจากผู้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศจำนวน 12 คนแล้วนำข้อมูลที่ได้

จากการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้แก่ ข้อมูลด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ข้อมูลด้านปัจจัยการบริหาร และข้อมูลการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มาสรุปแล้วแยกเป็นหมวดหมู่ แยกประเภทเพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมมาสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม

● เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีทั้งหมด 4 ส่วน คือส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ และปลายเปิดให้เติมข้อความ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย 6 ด้าน ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านข้อมูลสารสนเทศสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วย 4 ด้าน ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาชได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.98

● การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากการวิจัยในครั้งนี้หลังจากได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2561 เลขที่ HE612040 โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 19 มีนาคม 2561 ถึงวันที่ 20 เมษายน 2561 โดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง เมื่อครบกำหนด 31 วันในการส่งแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้จัดเตรียมกล่องไว้ให้กลุ่มตัวอย่างหย่อนแบบสอบถามกับผู้ประสานงาน และผู้วิจัยจะเป็นผู้ไปเก็บด้วยตนเอง

● สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum)

เพื่อใช้ในการอธิบายคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางการบริหารและการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและใช้สถิติเชิงอนุมานในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา และใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบ=0.05

● การแปลผล

การแปลผลคะแนนระดับปัจจัยด้านการบริหาร ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเวลา และด้านเทคโนโลยี แปลผลโดยนำมาจัดระดับ 5 ระดับคือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย (สำเร็จ จันทรสุวรรณ & สุวรรณ บัวทวน, 2547) ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00

มาก หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49

ปานกลาง หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49

น้อย หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49

น้อยที่สุด หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49

สำหรับเกณฑ์การกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Level of significant) ที่ระดับ 0.05 สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ไม่มีความสัมพันธ์ หมายถึง $r=0$

(no relationship)

มีความสัมพันธ์ต่ำ หมายถึง $r= \pm 0.01$ ถึง ± 0.30

(weak relationship)

มีความสัมพันธ์ปานกลาง หมายถึง $r= \pm 0.31$

ถึง ± 0.70 (moderate relationship)

มีความสัมพันธ์สูง หมายถึง $r= \pm 0.71$ ถึง ± 0.99

(strong relationship)

มีความสัมพันธ์โดยสมบูรณ์ หมายถึง $r = \pm 1$

(perfect relationship)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดขอนแก่น

ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.2 อายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 35.6 อายุเฉลี่ย 36.95 ปี (S.D.=9.04 ปี) อายุต่ำสุด 24 ปี อายุสูงสุด 58 ปี สถานภาพ โสด ร้อยละ 53.4 การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 80.1 ตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข ร้อยละ 48.6 ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศระหว่าง 6-10 ปีคิดเป็นร้อยละ 44.5 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 8 ปีและส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศ 1-3 ครั้ง ร้อยละ 76.7 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 2 ครั้ง

2. ระดับปัจจัยทางการบริหารของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยทางการบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.88 คะแนน (S.D.=0.59) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.03 คะแนน (S.D.=0.54) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร มีปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.02 คะแนน (S.D.=0.52) ส่วนปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณ มีปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.48 คะแนน (S.D.=0.59)

3. ระดับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ระดับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.99 คะแนน (S.D.=0.46) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ค่าเฉลี่ย 4.09 คะแนน (S.D.=0.52) รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบและประมวลผลข้อมูล ค่าเฉลี่ย 4.01 คะแนน (S.D.=0.51) ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ ค่าเฉลี่ย 3.88 คะแนน (S.D.=0.45) และด้านการรวบรวมข้อมูล ค่าเฉลี่ย 3.96 คะแนน (S.D.=0.54)

4. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

คุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพสมรส (คู่) และระดับการศึกษา (ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.168$, $p\text{-value}=0.043$, $r=0.183$, $p\text{-value}=0.0279$ ตามลำดับ) ส่วนเพศ อายุ ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านข้อมูลสารสนเทศ และการได้รับการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยทางการบริหาร พบว่า ภาพรวมปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.825$, $p\text{-value}<0.001$) เมื่อพิจารณารายด้านปัจจัยทางการบริหาร พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์ระดับสูงทางบวกกับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.824$, $p\text{-value}<0.001$) รองลงมาคือ ด้านเวลาความสัมพันธ์ระดับสูงทางบวกกับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.816$, $p\text{-value}<0.001$) ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการ ($r=0.547$, $p\text{-value}<0.001$) ตามลำดับ

5. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระรายด้าน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารกับตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) ซึ่งจากผลการวิเคราะห์จะทำให้ทราบว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม หลักเกณฑ์ที่จะนำตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยครั้งละ 1 ตัวแปร ถ้าตัวแปรอิสระที่นำเข้ามามีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่มีอยู่แล้วในสมการถดถอย วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน จะตัดตัวแปรอิสระที่สัมพันธ์กันตัวใดตัวหนึ่งออกจากสมการถดถอยเองตัวแปรอิสระที่ถูกเลือกเข้าสมการนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรที่ไม่ถูกเลือกเข้าสมการเป็นตัวแปรที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 โดยตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการเรียงลำดับ ดังนี้ คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา (p-value=0.001) ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี (p-value=0.001) และมีการคัดเลือกตัวแปรอิสระแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตัวแปรอิสระที่ถูกคัดเลือกเข้ามาในสมการ คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ (B) = 0.420 อธิบายได้ว่าเมื่อคะแนนของตัวแปรปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น เพิ่มขึ้น 0.420 หน่วย

ขั้นตอนที่ 2 ตัวแปรอิสระที่ถูกคัดเลือกเข้ามาในสมการ คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ (B) = 0.286 อธิบายได้ว่าเมื่อคะแนนของตัวแปรปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น เพิ่มขึ้น 0.268 หน่วย

โดยตัวแปรอิสระทั้งสองตัวแปร สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 75.6

บทสรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมาก 3.88 คะแนน (S.D.=0.59) ซึ่งปัจจัยทางการบริหารหรือทรัพยากรทางการบริหารนั้น จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพไม่ว่าการบริหารนั้นจะเป็นการบริหารด้านสุขภาพหรือบริหารอื่นก็ตาม เพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และคุณภาพของปัจจัยการบริหาร โดยนำปัจจัยเหล่านี้มาผสมผสานกันอย่างเหมาะสม (ประจักษ์ บัวผัน, 2558) หากผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้รับการสนับสนุนปัจจัยทางการบริหารที่เหมาะสม ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงานที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรภัทร ไตรคุ้มตัน & ประจักษ์บัวผัน (2561), อาทิตย์ เทียงธรรม & ชนะพล ศรีฤาชา (2559), สมหมาย ชาน้อย & ชนะพล ศรีฤาชา (2557), พิมพ์รา สิงห์ทวีวัฒน์ & ประจักษ์ บัวผัน (2557) และศุภชัย หมื่นมา & ประจักษ์ บัวผัน (2557) เนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือบุคลากรในหน่วยงานจะสามารถดำเนินงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และคุณภาพของปัจจัยทางการบริหารที่ได้รับการสนับสนุน หากได้รับการสนับสนุนจากองค์การที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุกิตติ์ นาคคำ & ชนะพล ศรีฤาชา (2556), สมหมาย คำพิชิต & วิทัศน์ จันทร์โพธิ์ศรี (2556) เมื่อพิจารณาผลการศึกษาค้นคว้าจะเห็นได้ว่า ระดับระดับปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น นั้น อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าในการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้รับการสนับสนุนปัจจัย

ทางการบริหารที่สมบูรณ์ เป็นนโยบายที่ต้องดำเนินร่วมกันของทุกภาคีเครือข่ายในระดับอำเภอ ส่งผลให้การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาครั้งนี้ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.99 คะแนน (S.D.=0.46) ซึ่งการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขนั้นจะเป็นการดำเนินการเพื่อรวบรวมข้อมูลสุขภาพทั้งหมดในเขตพื้นที่การให้บริการ โดยการบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมฐานระบบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือหน่วยบริการปฐมภูมิซึ่งข้อมูลนั้นจะเชื่อมโยงกันในรายละเอียดของแต่ละแฟ้มข้อมูลทั้ง 43 แฟ้ม เพื่อจะได้ดำเนินการนำเสนอผลงานโดยการรายงานผลการบันทึกข้อมูลสุขภาพตามช่วงเวลาที่กำหนดไปยังคลังข้อมูลจังหวัดและจังหวัดจะนำส่งผลสุขภาพไปยังหน่วยงานที่ต้องการต่อไป ในการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพิรภัทร ไตรคุ้มตัน & ประจักษ์ บัวผัน (2561), อาทิตย์ เทียงธรรม & ชนะพล ศรีฤชา (2559) และสมหมาย ชาน้อย & ชนะพล ศรีฤชา (2557)

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สถานภาพสมรส (สมรส) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ($r=0.168$ $p\text{-value}=0.043$) เนื่องจากสถานภาพสมรส เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ซึ่งแต่ละสถานภาพมีการตัดสินใจและการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไป ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุกิตต์ นาคคำ & ชนะพล ศรีฤชา(2556) และสมหมาย คำพิชิต & วิทัศน์ จันทร์โพธิ์ศรี (2556) การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกคน บุคลากรไม่ว่าจะสถานภาพใด จึงมีการตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ต่างกัน และผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพิรภัทร ไตรคุ้มตัน & ประจักษ์ บัวผัน (2561) และนันทวัน พุฒลา & สุวิทย์ อุดมพาณิชย์ (2559)

จากผลการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษา (ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ($r=0.183$,

$p\text{-value}=0.0279$) เนื่องจากการบุคลากรที่ปฏิบัติงานข้อมูลสารสนเทศส่วนมากมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ซึ่งการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศจะต้องใช้อุปกรณ์ ความรู้ ความพยายาม ในวิธีการต่างๆ ทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง (ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอเนก นนทะมาตย์ & พิระศักดิ์ ศรีฤชา (2557) และจารุกิตต์ นาคคำ & ชนะพล ศรีฤชา (2556) ในการดำเนินงานสารสนเทศต้องอาศัยการเรียนรู้ ความเข้าใจ ทักษะการทำงานที่สามารถพัฒนาได้ จึงทำให้ระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศ และผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพิรภัทร ไตรคุ้มตัน & ประจักษ์ บัวผัน (2561), นันทวัน พุฒลา & สุวิทย์ อุดมพาณิชย์ (2559), สิทธิศักดิ์ แก้วโพนเพ็ก & ประจักษ์ บัวผัน (2558) และสมหมาย ชาน้อย & ชนะพล ศรีฤชา (2557)

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ภาพรวมปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.825$, $p\text{-value}<0.001$) ในการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยทางการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย ด้านกำลังคน (Man) ด้านงบประมาณ (Money) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) ด้านการบริหารจัดการ (Management) ด้านเวลา (Time) และด้านเทคโนโลยี (Technology) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้บรรลุตามเป้าหมาย (ประจักษ์ บัวผัน, 2558) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพยุดา ชาเวียง & ประจักษ์ บัวผัน (2559) และสมหมาย ชาน้อย & ชนะพล ศรีฤชา (2557) เนื่องจากบริบทและพื้นที่ที่แตกต่างกัน มีนโยบาย การบริหารงานต่างกัน จึงทำให้ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องในระดับที่ต่างกันกับงานวิจัยของพิรภัทร ไตรคุ้มตัน & ประจักษ์ บัวผัน (2561), อาทิตย์ เทียงธรรม & ชนะพล ศรีฤชา (2559) และจารุกิตต์ นาคคำ & ชนะพล ศรีฤชา (2556)

คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากร

สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น และถูกเลือกเข้าสมการ คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา ($p\text{-value}<0.001$) ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี ($p\text{-value}<0.001$) ซึ่งปัจจัยทางการบริหารด้านเวลาที่มีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่นประกอบด้วย การวางแผนใช้เวลา การเขียนผังการใช้เวลา การตั้งเป้าหมายของงาน การลำดับขั้นตอนการทำงาน ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพและดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศได้ตามช่วงเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระวรรณ เหล่าวิทวัส & ประจักษ์ บัวผัน (2556) และอัปสร วงษ์ศิริ & ประจักษ์ บัวผัน (2552) ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีที่มีผลต่อการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการการจัดทำแผนพัฒนา การได้รับการสนับสนุนเทคโนโลยีและสารสนเทศ การมีเทคโนโลยีและสารสนเทศที่เพียงพอ การมีระบบอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วและเสถียร การมีระบบเครือข่ายภายในหน่วยงานที่เหมาะสม ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมหมาย ชาน้อย & ชนะพล ศรีฤาชา (2557)

ข้อเสนอแนะหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ให้ความสำคัญกับการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ตามเวลาที่กำหนด ควรมีการส่งเสริมหรือให้บุคลากรสาธารณสุขมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตรงตามเวลา

1.2 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ควรมีการจัดลำดับความต้องการและการสนับสนุนให้บุคลากร

ได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์และวิธีการบันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรมต่างๆ ได้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการสำรองข้อมูลและสามารถแก้ไขปัญหาเมื่อระบบตัดขัดแล้วสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที

1.3 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีการตรวจสอบความถูกต้องและการสำรองข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ ควรคัดเลือกบุคลากรที่มีทักษะในระบบคอมพิวเตอร์ หรือมีพื้นฐานการใช้งานโปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อมาปฏิบัติงานข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนปัจจัยทางการบริหารด้านเวลาในการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศ

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีในการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ความเข้าใจจากคณาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ชี้แนะปรับปรุงแก้ไขในการทำวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง จนเกิดความสำเร็จ ขอขอบคุณบุคลากรสาธารณสุขผู้ที่ได้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่นทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่มีส่วนร่วมทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2555). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงสาธารณสุข ระยะปี 2555-2565: กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระทรวงสาธารณสุข 2555-2565. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข. (เอกสารอัดสำเนา).

- จารุกิตติ์ นาคคำ, & ชนะพล ศรีฤาชา. (2557). ปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการรายงานข้อมูลสุขภาพ ระดับปฐมภูมิของบุคลากรสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น*, 21(1), 1-13.
- นันทวัน พุฒลา, & สุวิทย์ อุดมพาณิชย์. (2559). คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการสื่อสารในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในโรงพยาบาล จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ*, 9(2), 1-15.
- ประจักษ์ บัวผัน. (2558). *หลักการบริหารสาธารณสุข* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ขอนแก่น: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พยุดา ชาวเวียง, & ประจักษ์ บัวผัน. (2559). แรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการดำเนินงานพัฒนาระบบสุขภาพระดับอำเภอของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, 17(1), 56-68.
- พิมพ์วรา สิงห์วิวัฒน์, & ประจักษ์ บัวผัน. (2557). การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักวิชาการสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*, 8(3), 267-280.
- พีรภัทร ไตรคุ้มตัน, & ประจักษ์ บัวผัน. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxp_PCU) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสำนักงานควบคุมและป้องกันโรคที่ 7 ขอนแก่น*, 25(2), 90-102.
- วีระวรรณ เหล่าวิทวัส, & ประจักษ์ บัวผัน. (2556). การปฏิบัติงานของพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, 13(2), 109-120.
- สมหมาย ชาน้อย, & พีระศักดิ์ ศรีฤาชา. (2558). ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและหน่วยบริการปฐมภูมิ(JHCIS)ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ*, 7(3), 129-139.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. (2556). *งานข้อมูลสารสนเทศ*. ขอนแก่น: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. (2560). *ข้อมูลพื้นฐานสาธารณสุข ประจำปี 2560*. ขอนแก่น: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. (2560). *สรุปรายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2559*. ขอนแก่น: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *คู่มือการปฏิบัติงานการจัดเก็บและจัดส่งข้อมูลตามโครงสร้างมาตรฐานข้อมูลด้านสุขภาพปีงบประมาณ 2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *ยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดและแนวทางการจัดเก็บข้อมูล กระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- สำเร็จ จันทร์สุวรรณ, & สุวรรณ บัวทวน. (2547). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนก นนทะมาตย์, & พีระศักดิ์ ศรีฤาชา. (2557). ปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ*, 7(3), 146-155.
- อัปสร วงษ์ศิริ. (2552). การสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการจัดการข้อมูลสารสนเทศของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาทิตย์ เทียงธรรม, & ชนะพล ศรีฤาชา. (2559). ปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านระบบฐานข้อมูล HOSxp_PCU ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). New York: Department of Psychology University.
- Elifson, K. W., Runyon, R. P., & Haber, A. (1990). *Fundamentals of social statistics* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G., & Osborn, R. N. (2003). *Organizational behavior* (8th ed.). New York: Wiley.

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับปัจจัยทางการบริหารของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยทางการบริหาร	Mean	S.D.	การแปลผล
1. ด้านบุคลากร	4.02	0.52	มาก
2. ด้านงบประมาณ	3.48	0.59	ปานกลาง
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.91	0.62	มาก
4. ด้านกระบวนการบริหาร	4.03	0.54	มาก
5. ด้านเวลา	3.90	0.58	มาก
6. ด้านเทคโนโลยี	3.94	0.64	มาก
ภาพรวมปัจจัยทางการบริหาร	3.88	0.58	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดขอนแก่น	Mean	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการรวบรวมข้อมูล	3.96	0.54	มาก
2. ด้านการตรวจสอบและประมวลผลข้อมูล	4.01	0.51	มาก
3. ด้านการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ	4.09	0.52	มาก
4. ด้านการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ	3.88	0.45	มาก
ภาพรวมการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดขอนแก่น	3.99	0.46	มาก

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

คุณลักษณะส่วนบุคคล	การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
เพศ (ชาย)	0.005	0.956	ไม่มีความสัมพันธ์
อายุ	-0.014	0.868	ไม่มีความสัมพันธ์
สถานภาพสมรส (คู่)	0.168*	0.043	ต่ำ
ตำแหน่งปัจจุบัน (นักวิชาการสาธารณสุข)	0.030	0.719	ไม่มีความสัมพันธ์
ระดับการศึกษา (ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและปริญญาโท)	0.183*	0.027	ต่ำ
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	0.123	0.140	ไม่มีความสัมพันธ์
การฝึกอบรม (เคย)	0.032	0.703	ไม่มีความสัมพันธ์

* ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า 0.05

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยทางการบริหาร	การดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ปัจจัยทางการบริหาร	0.825**	<0.001	สูง
ด้านบุคลากร	0.612**	<0.001	ปานกลาง
ด้านงบประมาณ	0.589**	<0.001	ปานกลาง
ด้านวัสดุอุปกรณ์	0.824**	<0.001	สูง
ด้านการบริหารจัดการ	0.547**	<0.001	ปานกลาง
ด้านเวลา	0.816**	<0.001	สูง
ด้านเทคโนโลยี	0.774**	<0.001	สูง

** ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า 0.01

ตารางที่ 5 ค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดขอนแก่น

ตัวแปร	B	Beta	t	p-value	R	R ²	R ² Change
1. ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา	0.420	0.530	8.398	<0.001	0.832	0.693	-
2. ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี	0.286	0.397	6.288	<0.001	0.871	0.756	0.063

คงที่=1.218, F=225.450, p-value<0.001, R=0.871, R²=0.756, R²_{adj}=0.756